

ДР АНДРЕЈ ФРУШИЋ

ОБНОВЉЕЊЕ ПАТРИЈАРШИЈЕ У МОСКВИ 1917 ГОДИНЕ И ПРВИ ПАТРИЈАРХ ТИХОН

15/28 августа 1917 године на празник Успенија Пресвете Богородице у Москви су се сакупили чланови Помесног Сабора Руске православне цркве у катедрали св. Успенија. Свечану архијерејску литургију су служили митрополити: Владимир, кијевски, Тихон, московски, Венијамин, петроградски и Платон, митрополит-егзарх тифлиски, са великим бројем архиепископа и епископа и многобројног свештенства оба реда. По завршетку свете литургије и молебна, кренули су чланови Сабора литијом, уз свечано звоњење звона у Чудов манастир, где су се поклонили моштима св. Алексеја митрополита московског, чудотворца. На Красном Тргу многобројни народ, са литијама из својих храмова, дочекао је са црквеним песмама чланове Сабора. После тога процесија се вратила у Успенску катедралу.

Сутрадан 16/29 августа на дан Нерукотворног образа Христа Спаса, после литургије, отворен је Помесни Сабор, а 17/30 августа отпочео је рад. Претсаборска комисија је много допринела правилном функционисању Сабора. 18/31 августа изабран је президијум Сабора у следећем саставу: Претседник-митрополит московски Тихон (104 гласа против 31), почасни претседник-митрополит кијевски Владимир (изабран на предлог митрополита Тихона) помоћници претседника, избрани од стране епископата, архиепископ новгородски Арсеније и архиепископ харковски Антоније (Храповицки), велики поборник успостављања Патријаршије у Русији; помоћници — претседника, избрани као претставници свештенства — протопрезвитери: Љубимов и Шавелски; помоћници претседника, избрани као претставници мирјана-професор Е. Н. Трубецкој и М. В. Родзјанко, бивши претседник Думе (Народне скупштине), који је у току Сабора био замењен А. Д. Самариним, бившим Обер-прокурором Светога Синода. За секретара је изабран професор В. П. Шеин, члан Парламента; за помоћнике секретара П. В. Гурјев и професор Бенешевич. Састав Сабора је био следећи: А) Вирилни чланови: а) сви епархиски архијереји, б) из сваке епархије избраних пет лица, в) намесници лавра и то: Кијево-Печерске, Сергијево-Тројицке, Почајевске, Александро-Невске и настојатељи манастира: Соловецког, Баламског, Опћине пустиње и Саровске пустиње, г) протопрезвитери: московске Успенске катедрале и војног и поморског све-

штенства, д) чланови Претсаборске комисије. Б) Чланови по избору а) десеторица чланова, изабраних од стране монаштва, б) десеторица изабраних од јединовераца (сједињених старообредоваца), в) дванаесторица од четири Духовне Академије (из сваке по три члана), г) по један претставник Академије наука и по један претставник од 11 универзитета као и 15 чланова Државног Савета и Думе (Парламента). Биле су претстављене и алеутско-американска епархија и Јапанска православна Духовна мисија. На првој седници је било присутно: четири митрополита, 21 архиепископ, 43 епископа и 375 осталих чланова. Позвани су били као гости претставници свих аутокефалних православних цркава. Помесни сабор је заседао скоро пола године и имао је две сесије. Донете су многе уредбе и правилници, затим устав за црквене општине, за епархиске управе као и за Вишу црквену управу Руске православне цркве; сем тога установљен је празник: „Свих Светих који су просветлили у земљи Руској” и састављен им је и канон. Извршена је канонизација нових светитеља, Софронија Иркутског и Јосифа Астраханског. Главно дело Сабора је било ипак обновљење Патријаршије и избор Патријарха. Пре избора за тројицу кандидата за Патријарха, извршено је десигнирање кандидата од стране Сабора. Овако је изгледала десигнатура: архиепископ харковски Антоније (101 глас), архиепископ тамбовски Кирил (27 гласова), митрополит московски Тихон (23 гласа), митрополит тифлиски Платон (22 гласа), архиепископ новгородски Арсеније (14 гласова), митрополит кијевски Владимир (13 гласова), архиепископ кишињевски Анастасије (13 гласова), протопрезвитер Шавелски (13 гласова), архиепископ владимирски Сергије (5 гласова), А. Д. Самарин (3 гласа) иако је био мирјанин, осталих још 15 кандидата добили су свега по један глас. 31 октобра 1917 године од десигнираних изабрано је три кандидата, по броју гласова, и то архиепископ харковски Антоније (Храповицки), архиепископ новгородски Арсеније (Стаднички) и митрополит московски Тихон (Белавин). Сабор је донео одлуку да се избор изврши по древно апостолском обичају, жребијем. 18/5 новембра 1917 године у храму Христа Спаситеља после свете литургије и молебна извршен је избор, на коме нису могли присуствовати кандидати. Деведесетогодишњи старац јеросхимонах Алексије из Зосимовске пустиње извукао је жребијем пред чудотворном иконом Владимирске мајке Божје, име митрополита московског Тихона. Сабор је ово примио као вољу Божју, премда је већина чланова Сабора била уз архиепископа харковског Антонија (Храповицког), великог поборника и идеолога обнављања Патријаршије у Русији. Делегација Сабора на челу са митрополитом кијевским Владимиром отишла је после избора у Тројицко подворје да поздраве новог Патријарха. Митрополит Владимир се је обратио митрополиту Тихону овим речима: „Преосвећени митрополите Тихоне, Свети велики Сабор позива Твоју светињу на Патријаршество богоспасајемог града Москве и целе Русије”. Митрополит Тихон је одговорио: „Будући да је Свети велики Сабор досудио мени, недостојном да будем на таквој служби, благодарим, примам и ништа немам против да кажем”.

У краћем говору који је тада одржао, митрополит Тихон, између осталог је рекао и ово: „Ваша вест о моме избору за Патријарха личи

ми на свитак, на коме је било написано: „Плач, јаук, јад”, који је требало да поједе пророк Језекиљ (Јез. 2, 10; 3, 1). Колико ћу ја морати гутати суза и колико ћу јаукати у току ове службе, а нарочито у току ове тешке године? Слично древном вођи јеврејског народа Мојсеју и ја ћу морати да кажем Господу: „Зашто мучиш слугу свога? И зашто не нађох милости пред очима Твојим, него метну на мене терет свега народа овога? Еда ли ја зачех сав овај народ? Еда ли га ја родих? Кад ми кажеш: „Изнеси га у наручју својем, као што носи дојиља дете, у ону земљу за коју си се заклео оцима њиховим... Не могу ја сам носити свега народа овог, јер је тешко за мене”. (4 Мој. 11, 11, 14). Отсада се на мене налаже брига о свим црквама руским и претстоји ми умирање у све дане... Но нека буде воља Божја. У томе наилазим на помоћ, јер нисам тражио овај избор. Он је дошао мимо мене, шта више и мимо људи, по жребију Божјем...”

21 новембра (4 децембра) 1917 године била је свечана интронизација новог Патријарха, према церемонијалу израђеном од архиепископа кишињевског Анастасија, у катедрали св. Успенија у Москви. На свечаној инсталацији нови Патријарх је уведен у своју дужност и престо од митрополита кијевског Владимира, који му је као најстарији јерарх Руске православне цркве на том Сабору предао жезал и рекао:

„Прими овај жезал од нашег руског Сиона и нека сила овог жезла буде слична сили жезла Мојсеовог. Као што је Мојсеј својим жезлом пресекао море на двоје и превео Јевреје читаве и неповређене по дну морском, избавивши их тиме од ропства египатског, тако и Ти овим свештеним жезлом управи поверени Ти православни Руски народ и преведи га ка спасењу преко пучине зала и беде, које су га обузеле и свету православну Руску цркву. Амин”.

Са Патријаршког престола нови Патријарх је одржао овај говор и рекао: „Дивно је то све и за мене, Божјом вољом ово сада ступање на Патријаршко место, после тога од како је оно стајало пусто, више од 200 година. Многи мужеви, силни речју и делом, нису били достојни, нису ипак доживели остварење својих очекивања о успостављању Патријаршије у Русији, нису ушли у покој Господњи у обећану земљу, према којој су биле упућене све њихове свете мисли, јер Бог је предодредио нешто боље за нас. Но да не паднемо ради тога браћо у гордост. Један мислилац, честитајући мојој недостојности, пише: „Може бити да нам дарована Патријаршија, коју нису могли видети људи силнији и достојнији од нас, служи као отворено јављање милости Божје, управо нашој немоћи, духовном сиромаштву”. А у односу на мене дарована Патријаршија ставља ми до знања, колико се од мене тражи и колико ми много свега недостаје. И од сазнања свега овога свештени трепет обузима сада душу моју. Слично Давиду, и ја сам мали био међу браћом мојом, а браћа су моја прекрасна и велика, но Господ је благоизволео изабрати мене. Ко сам ја Господе, Господе, да си подигао и одликовао мене. Ти знаш слугу свога и шта може он рећи Теби. И сада благослови слугу свога. Слуга је Твој међу народом Твојим, толико многобројним, даруј срце благоразумном да би мудро руководио по путу спасења. Огреј срце моје љубављу према деци цркве Божје и рашири га, да им не буде тесно да се сместе у мене. Јер

као што се зна архиепископска служба је по преимућству служба љубави. Патријаршија се обнавља у грозне дане, све до огња и оружаних смртоносних палби. Вероватно ће и она бити принуђена не једанпут да прибегне мерама забране да уразуми непокорне и да установи црквени поредак. Но као што се у старини јавио Господ пророку Илији не у бури, не у земљотресу, не у огњу, но у тишини, у дувању тихог повећарца, тако и сада на наше малодушне укор: „Госпode, синови Русије су оставили завет Твој, разрушили су жртвенике Твоје, пуцају по храмовима и светињама у Кремљу ударају свештенике Твоје” — чује се тихи дах речи Твојих... „Још седам хиљада мужева нису преклонили колена пред савременим Валима и нису изневерили Бога истинитог”. И као да ми Господ говори: „Иди и пронађи те, ради којих још стоји и држи се Руска земља. Но не остављај заблуделе овце, одређене за пропаст, на заклање, овце које су одиста бедне. Паси их и ради тога узми жезал овај, жезал благонаклоности. Са њима изгубљене пронађи, одгнане врати, рањене привежи, болне оснажи, распутне и силовите истреби, паси их по правди”. У томе нек ти помогне сам Пастироначалник, молитвама Пресвете Богородице и светитеља московских. Бог нека благослови све нас својом благодати. Амин”.¹

После избора новог Патријарха 28 новембра (11 децембра) 1917 године изабрани су нови митрополити и то: Арсеније, новгородски, Антоније, харковски, Сергије, нижегородски, Агатагел, јарославски и Јаков казански. 7/20 децембра 1917 године при Патријарху је установљен Свети синод. Састав Светог синода био је следећи: Председник-Патријарх Тихон, чланови: по положају кијевски митрополит Владимир, по избору: митрополит новгородски Арсеније, митрополит харковски Антоније, митрополит нижегородски Сергије, митрополит тифлиски Платон, архиепископ кишињевски Анастасије и архиепископ волински Евлогије

Руски народ је са великим одушевљењем примио вест, како је обновљењу Патријаршије тако и о избору новог патријарха у личности свима познатог јерарха, московског митрополита Тихона. Патријарх Тихон пре монашења, у свету, Василије Иванович Белавин, родио се 19 јануара 1865 године у граду Торопецу, (Псковска губернија) од оца свештеника. Завршио је редовно школовање у Псковској Духовној семинарији а затим у Санкт-Петербуршкој Духовној академији. 1891 се замонашио и постао је наставник у Псковској Духовној семинарији, доцније је прешао у Холмску семинарију, где је био назначен од Светог синода за ректора и произведен у чин архимандрита. 1898 године изабран је за викарног епископа а 1899 постављен је за епископа алеутско-аљаског, где је показао велику мисионарску делатност. 1905 године награђен је чином архиепископа а 1907 године враћен је у Русију, прво на јарославску, а затим на виљенску епархију. 1917 године изабран је био за митрополита московског.

¹ Андреев, история Русской церкви стр. 18, 19.

У окружној посланици пастирима и пастви харковске епархије, изданој поводом избора новог Патријарха, митрополит Антоније (Храповицки), лепо приказује стање у коме се налазила Руска црква у тзв. синодалном периоду (1721-1917) и значај и положај Патријарха московског и целе Русије, и ми га овде доносимо: „Уђите сви у радост Господа свога и кажите нашој цркви, Руској, речима пророка: „Више се нећеш називати удовицом“. Завршило се ропство цркве наше светским чиновницима. Ми имамо Пастира и Заштитника који навешћује вољу Господњу и расправља црквене ствари не по немачком Регламенту Петра I, но по правилима светих апостола и васељенских сабора. Радуј се света цркви! Не бој се, јер се нећеш осрамотити, и немој се стидети, јер нећеш бити пријекорна, него ћеш заборавити срамоту младости своје и пријекоре удовиштва својега, нећеш се више сјећати” (Ис. 54, 4). Јер, гле браћо, од свих земаља и народа, само је Русија била лишена Врховног пастира, само се у њој нарушило правило дано од светих апостола: „Епископи код сваког народа треба да знају првог између себе и да га признају за главу и да ништа што превишује њихову власт да не творе без његовог расуђивања (Ап. 34 пр.). То се потврђује правилима васељенских сабора: Првог (6 правило), Другог (2 пр.), Четвртог (28 пр.), затим помесних: Антиохијског (9 пр.), Прво-другог цариградског (15 пр.) и многих других. Велика се беда надвила над нашим црквеним животом заједно са лишењем Врховног пастира 1721 године. Почели су низашто да мењају црквене уставе, да скраћују божествену службу, да занемарују свете постове, да укидају свете манастире, које је народ волео; смањили су скоро на четвртину броја парохије, није се смело изобличавати блуднике, безбожнике и хулнике; почели су да ступају у брак јеретицима, пренебрегавајући за то Божје проклетство (72 пр. VI сабора); и уопште су вера и благочестије стали слабити, са сваким новим поколењем, док није дошло до јавног богохуљства на зборовима и у новинама и на крају су руски безаконици почели пуцати на свете храмове и стављати бомбе у древне светиње. Но то још није све осиромашење православља у Руској земљи. Оно се по укидању патријаршке власти показало још и у томе што се тада прекинула жива веза са православним црквама и јерарсима других народа, насупрот слову Божанског духа, да у цркви нема разлике међу православним народима: „Нема Јелина ни Јудеја, обрезања и необрезања, варвара и Скита, роба и слободног но све је у свему Христос“. Тако, браћо, Христос је у свих, не само у том смислу да Он пребива у сваком хришћанину, који Га призива, но и у томе што се пуноћа Христове истине и благодати даје нама, када се сједини сва Христова црква, све православно хришћанство у лицу својих архипастира, расејаних по читавом свету, то јест када се сакупи Васељенски сабор. Такву пуноћу нису могли да виде хришћани док је најмногољуднија црква руска била лишена своје главе, и гле она је срамно оћутала када су се сакупиле све православне цркве Истока пре 45 година и када је пре 13 година позивао све архипастире велики светилник вере и мудрости недавно преминули Васељенски патријарх Јоаким III (умро 1912). Сада пак имајући закониту црквену власт ми можемо отворити своја братска наручја свим православним хришћанима целог света и призвати

их на Сабор васељенски ради побијања свих нових лажних учења и ради торжественог утврђивања Православља и узајамне братске љубави”.²

26 октобра (7 новембра) 1917 године утврдила се нова власт у Русији. Русија је постала Савез Совјетских Социјалистичких Република и избор новог Патријарха је извршен већ у новоформираној држави, али у револуционарно време, у доба грађанског рата. 23 јануара 1918 године нова државна власт издала је декрет „О одвајању цркве од државе и школе од цркве”. Државна власт је сматрала да црква губи статус правног лица.³ Црквено имање је све конфисковано, а храмови су проглашени државном својином, који могу бити предани само на коришћење верујућим, ако то они затраже од грађанских власти, писменим путем. Књиге рођених и умрлих прешле су у надлежност државе и обавезан је само грађански брак, укинута је верска настава и у школи и у војсци. Од 22 августа до 1 септембра 1918 године били су затворени храмови и капеле при просветним заводима, болницама, затворима, сиротишћима, као и војне цркве.

Од цркве су одузети храмови од историске вредности и предани министарству просвете (6.600; у самој Москви 200). Свјатјејши Патријарх Тихон је прво упутио 19 I 1918 посланицу народу у којој баца анатему на све оне који гоне цркву.⁴ Помесни сабор који се последњи пут састао у другој сесији 28 I 1918 санкционисао је Патријархову анатему на гонитеље цркве Христове.⁵

26 јула 1918 године Патријарх се је обратио народу посланицом позивајући га на покајање; а на годишњицу совјетске власти, Патријарх је упутио и посланицу Совјету комесара, тражећи од власти, да се прекрате гоњења цркве. 25 септембра 1919 године док је пламтео грађански рат у појединим деловима земље упутио је Свјатјејши патријарх Тихон посланицу свештенству да прекрати политичку борбу са државним властима. Штавише Патријарх је одбио да да и тајно благослов вођама „Белаго движения”. Остао је лојалан према новој држави.

Услед грађанског рата и револуције поједини делови Патријаршије били су отсечени од Москве, те су биле прекинуте све црквено-административне везе са појединим областима. У вези с тим је 7/20 новембра 1920 године изашла од историског значаја, а специјално за Руску цркву у иностранству, одлука („Постановление”) Патријарха Тихона, Светога синода и Вишег црквеног савета православне Руске

² исп. Сборник избраних Соч. блаж. Антония митрополита Киевскаго и Галицкаго, стр. 296—297.

³ Закон од 22.I.1918 год. тач. 12 „Никакия церковныя и религиозныя общества не имеют право владет собственностью. Прав юридических лиц они не имеют“.

Тачка 13 „Все имущество существовавших в России церковных и религиозных обществ объявляется народным достоянием“.

⁴ Властью данной нам от Бога запрещаем вам приступат к Таинам Христовым анафематствуем вас...“

⁵ „Священный Собор свидетельствует что он пребывает в полном единении с Отцом и Молитвеником церкви Русской внемлет его призыву и готов жертвенно исповедывать веру Христову против ея хулителей. Священный Собор призывает и всю Русскую церковь во главе со своими архипастырями и пастырями объединиться ныне вокруг Св. Патриарха, дабы не дать на поругание веры нашей“.

цркве Бр. 362. Наводимо карактеристично место: „У случају да Свети синод и Виши црквени савет, било из којих разлога прекрати свој црквеноадминистративни рад, епархиски ће се архијереј непосредно обраћати за решавање послова Свјатјејшем Патријарху или ономе лицу или установи на коју Свјатјејши Патријарх укаже”.

„У случају да се епархија нађе ван контакта са вишом црквеном влашћу или да сама виша црквена власт на челу са Свјатјејшим Патријархом, ради извесних разлога, прекрати своју делатност, епархиски ће архијереј одмах доћи у контакт са архијерејима суседних епархија по предмету организације више инстанције црквене власти... У случају немогућности и тога, епархиски ће архијереј примити на себе сву пуноћу власти”. На овим одлукама свјатјејшег патријарха Тихона базирана је самостална делатност и организација Руске православне цркве и њене јерархије у иностранству.

Када је у Русији 1921 године наступила глад, услед ратова и неуродице, Црква је хтела да помогне народу и држави у овој правој катастрофи. Патријарх Тихон је упутио посланицу народу и обратио се свима за помоћ, како у Русији (Совјетском Савезу) тако и у иностранству. 6/19 фебруара 1921 године Патријарх је дозволио црквеноопштинским саветима да могу жртвовати на помоћ гладнима драгоцене украсе и предмете по храмовима који немају богослужбени карактер.

Међутим, државне власти, В.Ц.И.К. од 13/26 фебруара, у духу декрета од 23 јануара 1918 године т. 12, 13, по којима је црквена имовина народно власништво, наређују конфискацију драгоцених црквених предмета и богослужбеног карактера. Патријарх се је супроставио овом акту од стране државе посланицом, у којој се каже: „Не можемо одобрити одузимање из храмова, па ма и добровољно, свештених предмета чија се употреба у небогослужбене сврхе забрањује законима Васељенске цркве и кажњава као светотатство и то мирјана — одлучивањем од цркве, а свештенослужитеља — свргнућем”. Сада је наступио велики конфликт између цркве и државе. Држава је у овом акту Патријарховом видеала издајство. Патријарх Тихон се је привремено повукао у манастир, и то наговорен, у интересу мира у цркви, до сазива новог Помесног сабора Руске православне цркве. То се десило 16 маја 1922 године. Патријарх Тихон, када се је повукао, предао је „сву пуноћу власти” митрополиту јарославском Агатангелу, но који је није могао примити, јер је био ускоро затворен, премда се пре тога — 18 јуна 1922 године, обратио епископату једном посланицом, у којој се каже: „Возљубљени у Господу Преосвећени архипастири, лишени привремено вишег руководства ви управљајте сада самостално својим епархијама, саобразно са Светим писмом, свештеним канонима, до установљења Више црквене власти; потпуно решавајте послове за које сте раније тражили разрешење Светога синода само у случајевима где сте несигурни обратите се нашој смирености”.

Непријатељи Патријархови и Православне цркве у историји познати као „живоцерковници и обновљенци” сазвали су тзв. „Сабор”. На „Сабору” је било сакупљено 476 делегата од којих је било и 62 епископа. „Сабор” је укинуо Патријаршију, лишио Патријарха чина и увео је В.Ц.У. (Вишу црквену управу), дозволио је други брак свештени-

цима и одобрио и ожењеним свештеним лицима да могу бити бирани за епископе, као и још низ других реформи противних канонима Православне цркве. Дошло је до расула у цркви и великог метежа. Видећи све то Патријарх се сагласио да из затвора напише посланицу у којој је изјавио: „Решително осуђаю всякое посягательство на Сов. власт откуда бы оно не исходило”. 26 јуна 1923 године Патријарх Тихон је пуштен на слободу и као глава цркве одмах је преузео управу. До своје смрти Патријарх Тихон је водио жестоку борбу са „обновљенцима” и непријатељима православне цркве, ослањајући се на верни епископат, свештенство и народ, који су га подржавали и који су га сматрали за исповедника и светитеља још за живота. Умро је у Москви 25 марта (7 априла 1925 године) на Благовести. Сахрана је била величанствена, милионске масе народа су дошле да му одају последњу пошту.

Z u s a m m e n f a s s u n g

Dr. ANDREJ FRUŠIĆ

DIE ERNEUERUNG DES PATRIARCHATS VON MOSKAU IM JAHRE 1917 UND DER ERSTE PATRIARCH VON MOSKAU, TICHON

Am 18./5. November 1917 wurde, auf der regionalen Versammlung der Russischen Kirche in Moskau der Metropolit von Moskau Tichon zum Patriarchen gewählt. Unten den drei von der Versammlung gewählten Kandidaten, dem Erzbischof Antonije von Charkow (Hrapovitzki), dem Erzbischof von Nowgorod Arsenije (Stadnitzki) und dem Mitropolit von Moskau Tichon (Belavin), erfolgte die endgültige Wahl, nach uraltem Apostelbrauch, durch Los. Der neue Patriarch nahm am 21. November (am 4. Dezember) 1917, am Tage der Mariä Opferung, feierlich seinen Sitz in Moskau ein. Das Patriarchat war in der UdSSR, dem neugebildeten Staate erneuert, der die Trennung der Kirche von Staate durchgeführt und der Kirche allen früheren Beistand entzogen hatte, indem er sie all ihrer Besitztümer beraubte. Der neue Staat sah misstrauisch auf die Kirche, verdächtigte die Priesterschaft und die Gläubigen des Zusammenwirkens mit Gegenrevolutionären.

Der Patriarch Tichon kam in einen offenen Konflikt mit den staatlichen Behörden, als der Staat sich daran machte, die heiligen Kirchengeräte und andere kostbare Gegenstände gottesdienstlicher Natur an sich zu nehmen. Diese Haltung des Patriarchen wurde vom Staat als Verrat qualifiziert, und der Patriarch musste am 16. Mai 1922 vorübergehend abtreten und sich bis zur Einberufung einer neuen regionalen Versammlung in ein Kloster zurückziehen. Die neue „Versammlung“ kam am 29. April

1923 in Moskau zusammen, war jedoch von den sogenannten „Erneuerern“ oder „Parteigängern einer lebendigen Kirche“, von den Verfechtern einer Reform der Kirche zusammenberufen. Die „Versammlung“ schaffte das Patriarchat ab, entsetzte den Patriarchen Tichon seines Amtes und führte eine Reihe von Reformen ein, die den Kanons der prawoslawen Kirche zuwider waren. Es kam zu einer grossen Auflösung in der Russischen Kirche. Angesichts alles dessen willigte der Patriarch ein, einen Sendbrief zu erlassen, in welchem er den Nachdruck auf seine Loyalität dem Staate gegenüber legte. Am 26. Juni 1923 wurde Patriarch Tichon aus der Haft entlassen und übernahm wieder die Führung der Kirche. Bis zu seinem letzten Lebenstage kämpfte er gegen die „Erneuerer“ und sonstige Feinde der Prawoslawen Kirche, wobei er sich auf das ihm treue Episkopat, auf die Priesterschaft und auf das Volk stützte. Er starb am 25. März (7. April) 1925. Bei seiner Beerdigung bezeugte eine grosse Menge des Volkes die Liebe und die Ergebenheit, mit der das Volk dem Patriarchen zugetan war.

Р е з ю м е

Др АНДРЕЙ ФРУШИЧ

ВОССТАНОВЛЕНИЕ ПАТРИАРХИИ В МОСКВЕ В 1917 ГОДУ И ПЕРВЫЙ ПАТРИАРХ МОСКОВСКИЙ ТИХОН

18/5 ноября 1917 года на поместном соборе Русской церкви в Москве избран патриархом московский митрополит Тихон. Выбор произведен, по древнему апостольскому обычаю, жребием между тремя кандидатами, избранными собором: архиепископом харьковским Антонием (Храповицким), архиепископом новгородским Арсением (Стадницким) и московским митрополитом Тихоном (Белавиным). Новый Патриарх торжественно интронизирован в Москве 21 ноября / 4 декабря 1917 года, в день Введения во храм Пресвятой Богородицы. Патриархия восстановлена в новообразованном государстве СССР, которое отделило церковь от государства и лишило ее прежней государственной помощи, отняв от церкви все ее имущество. Новая власть смотрела на церковь враждебно подозревая, что священство и верующие поддерживают связи с контрреволюционерами.

Патриарх Тихон вступил в открытую борьбу с государственной властью по вопросу отнятия государством у церкви священных сосудов и драгоценных предметов богослужебного характера. В таком поступке Патриарха государственная власть усматривала измену и предательство, и потому Патриарх вынужден был временно оставить возглавление церковью и уклониться в монастырь до времени созыва нового поместного собора. Новый „собор“ собрался в Москве 29 апреля 1923 года, но его созвали так называемые „обновленцы“ или „живоцерковники“, сторонники реформ в церкви. Этот „собор“ закрыл патриархию, лишив

Патриарха Тихона чина и ввел в церкви целый ряд реформ, противных канонам православной церкви. Начались огромные смуты и беспорядки в церкви. Видя все это, Патриарх Тихон согласился объявить послание, в котором он подчеркивает свою лояльность в отношении государственных властей. 26 июня 1923 года Патриарх Тихон вышел из заточения и принял власть в церкви. Патриарх Тихон все до своей смерти боролся с „обновленцами“ и врагами православной церкви, опираясь на верный епископат, священство и народ. Умер Патриарх Тихон 25 марта (7 апреля) 1925 года. На его погребении многочисленный народ засвидетельствовал свою любовь и преданность ему как главе церкви.
